

Toespraak Rudy Provoost Voka Nieuwjaarsreceptie 2024

Geachte premier, geachte minister-president,
geachte ministers, volksvertegenwoordigers en
partijvoorzitters, geachte ondernemers en Voka-
leden, beste genodigden,

Over exact vijf maanden spreken bijna vijf miljoen
Vlamingen zich uit over het politiek bedrijf en het
politiek leiderschap voor de komende vijf jaar.

Hoe intens de slag om de kiezer ook is, het echte
werk begint pas als de politieke teerlingen zijn
geworpen en de kaarten zijn geschud.

Daarom is ons memorandum niet alleen bedoeld als kompas en klankbord voor de verkiezingen, maar meer nog als leidraad en wegwijzer voor de vorming van coalities en regeerakkoorden na de verkiezingen.

‘Nu Ondernemen Voor Morgen!’ is een oproep tot hervormings- en vernieuwingsgericht leiderschap.

‘Nu Ondernemen Voor Morgen!’ is een appél voor moedig en baanbrekend leiderschap.

Tijdens mijn vele ontmoetingen met ondernemers in het afgelopen jaar is me opgevallen dat er heel wat twijfel heerst rond het politiek leiderschap.

“Als wij zaken zouden doen zoals in dit land aan politiek wordt gedaan, dan zouden we gewoon failliet gaan”

“Als wij ons bedrijf zouden leiden zoals de overheid te werk gaat, zou het snel faliekant aflopen”

Dit, dames en heren, zijn een paar uitspraken, die me zijn bijgebleven en het sentiment illustreren dat wellicht bij heel wat van jullie herkenbaar is.

Ze vertolken de oprechte bezorgdheid die leeft in brede lagen van Ondernemend Vlaanderen, en niet alleen bij bedrijfsleiders, maar ook bij hun medewerkers.

Als de overtuiging leeft dat het dringend anders moet, stelt zich onvermijdelijk de vraag: hoe moet het dan?

Aan welke criteria moet het politiek bedrijf beantwoorden om de vergelijking met een

succesvolle onderneming te doorstaan en de hoge verwachtingen van entrepreneurs en bedrijfsleiders in te lossen?

Wat zijn de kritische succesfactoren bij een toponderneming die ook voor het politiek bedrijf van toepassing zijn?

Beste genodigden,

Ik kan me geen betere gelegenheid voorstellen dan vanavond om in jullie prominent gezelschap op die vraag een antwoord te geven. Mijn inspiratiebron zijn de *best practices en success*

stories, die op mij de grootste indruk hebben nagelaten tijdens mijn Voka voorzitterschap.

Uitgaande van wat ze gemeen hebben, blijkt het succes van topbedrijven te stoelen op vijf pijlers:

Ten eerste – een ambitieuze **missie** die tot de verbeelding spreekt en het verschil maakt.

Ten tweede – een duurzame **strategie** die inzet op het *onderscheidend vermogen* en vertrekt vanuit de *kracht van ondernemerschap*.

Ten derde – een efficiënt **organisatiemodel** met duidelijke beslissingsbevoegdheden en verantwoordelijkheden en met de juiste mensen op de juiste plaats.

Ten vierde – een adequaat operationeel en financieel **beheersysteem**.

En tot slot – een krachtige **bedrijfscultuur**, die begeestert en verbindt.

Om een topprestatie neer te zetten moet ook het politiek bedrijf aan die vijf voorwaarden voldoen.

Een ondubbelzinnige en overtuigende **missie** waar een meerderheid zich achter schaart is a priori het eerste succescriterium. Bovenal moet die missie uiting geven aan een *winning spirit*, een *burning desire* om echt het verschil te maken en

zich vertalen in ambitieuze en meetbare doelstellingen.

Om de welvaartsstaat en ons maatschappelijk welzijn in stand te houden, is *duurzame economische groei* een absolute *must*.

Om mee te draaien in het Europese koppeloton is 1,5% groei een minimumvereiste, maar 2% het onvermijdelijke streefdoel. In het derde kwartaal van 2023 haalden we net 1,4% maar met ongewijzigd beleid gaat het onherroepelijk de verkeerde kant op.

Daarom pleiten we resoluut voor een *hervormingsbeleid* en *doorbraakpolitiek* met

verregaande en blijvende economische én maatschappelijke impact.

Om systematisch 1,5% groei te realiseren moet de jaarlijkse productiviteitsstijging, die nu amper 0,5% bedraagt, op zijn minst verdubbelen.

De werkzaamheidsgraad moet omhoog naar 80%, wat enkel kan door harder te activeren en het verschil tussen werken en niet werken groter te maken. Drastische ingrepen zijn nodig om de achterstand en achteruitgang ten opzichte van andere Europese landen aan te pakken. Door de loon- en energiehandicap is onze competitiviteit verzwakt, de onderwijskwaliteit is in vrije val, en

qua digitalisering en duurzaamheid ontwikkelen we te weinig snelheid. De totale overheidsinvesteringen moeten stijgen van 2,8% naar 4,5% van het BBP om onze publieke infrastructuur *future proof* te maken.

Ook de O&O-investeringen moeten omhoog van 3,4% naar 4% van het BBP, waarvan 1% overheid, om onze innovatiepositie niet in het gedrang te brengen. Dit is bovendien cruciaal om het aandeel van de industrie boven 20% van het BBP te tillen.

Playing to win, dat moet de *mindset* zijn!

Excelleren en accelereren! Stelselmatig beter doen dan het Europese gemiddelde! Sneller en

meer vooruitgang boeken dan onze *peer group*!

Op zijn minst voor de top-10 gaan! En daar, waar we al in de top-10 staan, naar een top-5 of top-3 positie doorstoten!

Om te slagen in die missie is een duurzame **strategie** nodig, wat ons bij het tweede succescriterium van een toponderneming brengt.

Een *leading-edge* strategie moet volop inzetten op ons *onderscheidend vermogen* – onze internationale spankracht, ons innovatief vernuft, ons menselijk kapitaal – en op de *kracht van ondernemerschap*.

Er is dringend een alomvattend masterplan nodig voor een competitief, duurzaam en integraal industrie-, technologie-, innovatie- en energiebeleid.

De valorisatie van innovatie, de verankering van industriële clusters en waardeketens, en de versnelling van investeringen in de groene industrietransitie en circulaire economie zijn daarbij primordiaal.

Bovendien moet dit plan naadloos aansluiten bij een overkoepelend duurzaamheidsbeleid en vergunningenkader, dat zowel klimaat, natuur en

milieu als mobiliteit, ruimtelijke ordening en infrastructuur bestrijkt.

Ook voor werk en onderwijs is een geïntegreerd plan van aanpak nodig voor een betere afstemming en wisselwerking tussen talent- en arbeidsmarktontwikkeling. Hetzelfde geldt voor de gezondheids- en welzijnsketen. Een holistische benadering is de enige manier om verkokering en versnippering van mensen en middelen tegen te gaan.

Dit brengt ons bij het **organisatiemodel** – de derde pijler van een topbedrijf – het staatsbestel zelf, en in het bijzonder de bevoegdheidsstructuur- en verdeling.

België is een asymmetrisch land.

Het onderscheid tussen de deelstaten is aanzienlijk. Hun sociaal, economisch en cultureel profiel is in tal van aspecten anders, het electoraal en ideologisch landschap verschilt, en tal van beleidskeuzes en -doelstellingen lopen uiteen.

Er is dringend nood aan een institutioneel model dat de deelstaten meer vrijheid en terzelfdertijd

meer verantwoordelijkheid geeft voor een strategie naar wens en een beleid op maat.

Om dat structureel aan te pakken, is een staatshervorming nodig die vertrekt vanuit een driedubbele optiek:

Ten eerste – coherente bevoegdheden voor een integrale beleidsaanpak met strak omliggende kerntaken.

Ten tweede – verregaande responsabilisering met financiële consequenties en condities op basis van performance criteria en targets.

En ten derde – een grotere fiscale autonomie voor de deelstaten, zonder echter afbreuk te doen aan het solidariteitsbeginsel.

De domeinen, waar een bevoegdheidsoverdracht naar de deelstaten prioritair is, zijn de arbeidsmarkt en de gezondheidszorg.

Wij pleiten er voor om de bevoegdheden inzake arbeidsmarkt – zowel wat activering als vorming en opleiding betreft - volledig over te hevelen naar de gewesten.

Zo ontstaat een bevoegdheidskader dat een doorgedreven integraal beleid van werk en onderwijs op deelstatelijk niveau mogelijk maakt.

Ook voor de gezondheidszorg zijn we vragende partij voor een overheveling van bevoegdheden naar het gemeenschapsniveau.

Zo kan de gehele zorg- en welzijnsketen – van preventie tot re-integratie – en het hele ecosysteem – van thuisverpleging tot ziekenhuisinfrastructuur – geoptimaliseerd worden voor betere dienstverlening, kwaliteitsbewaking en kostenbeheersing.

Ik besef ten volle dat het thema staatshervorming een delicaat en controversieel onderwerp is, maar de status-quo is een onhoudbaar zwaktebod, en de asymmetrische uitoefening van federale bevoegdheden een onvolkomen alternatief.

Nu is het moment om komaf te maken met de geïnstitutionaliseerde inertie en inefficiëntie en de systeemfouten ten gronde aan te pakken.

Voor alle duidelijkheid: een staatshervorming is geen doel op zichzelf, maar een middel om het doel van een efficiënter en effectiever staatsbestel te bereiken.

Zo belanden we bij het ***beheersysteem*** van het overheidsapparaat – het vierde succescriterium voor een toponderneming – dat, én operationeel – qua wet- en regelgevend kader – én financieel – qua inkomsten- en uitgavenkader – *best-in-class* moet zijn.

Ten eerste is een ondernemingsvriendelijk en rechtszeker wet- en regelgevend kader een essentiële vereiste.

Bovenal moet op elk beleidsniveau een einde komen aan de ongebreidelde overheidsbetutteling, regeldrift en gold-plating.

Specifiek op Vlaams niveau is en blijft een sluitend vergunningenkader de topprioriteit bij uitstek.

Federaal breken we een lans voor de hervorming van de loonwetgeving en het arbeidsrecht met het oog op verregaande flexibilisering.

In een Europese context, hameren we op de versterking van de interne markt met vereenvoudigde spelregels, de verankering van de industrie met meer strategische autonomie, en de terbeschikkingstelling van steunmechanismen in het kader van de energie- en klimaattransitie met vrijwaring van het level playing field.

Naast een gepast regel- en wetgevend kader, is ook een robuust financieel en fiscaal kader vitaal. Het budget en de boekhouding moeten kloppen. Solide overheidsfinanciën zijn cruciaal in functie van een gezonde begroting, een lage schuldgraad en een beperkt overheidsbeslag.

Vandaag zijn we op Slowakije na de slechtste leerling van de Europese klas. De Europese Commissie en het IMF hebben ons in het vizier. De naakte cijfers en feiten spreken boekdelen.

There is no right way to do a wrong thing!

Wat onder de huidige legislatuur niet is gelukt, moet straks de volgende regering noodgedwongen voor mekaar krijgen.

Symptoombestrijding volstaat niet. De structurele hervorming van, én de fiscaliteit, én de sociale zekerheid, én de pensioenen mogen niet langer uitgesteld worden.

De bedoeling moet zijn om werken én ondernemen lonender te maken en een betere balans te bewerkstelligen tussen rechten én plichten.

Last but not least wil ik het hebben over de politieke **bedrijfscultuur**.

Topondernemingen hebben een diepgewortelde cultuur, die hen typeert en siert.

De *waarden*, die ze uitdragen en delen, dwingen *waardering* af, zorgen ervoor dat medewerkers zich *waardevol* voelen en dragen bij tot *waardecreatie* voor alle stakeholders.

‘Culture eats strategy for breakfast’, liet Peter Drucker zich ooit ontvallen.

Cultuur gaat immers over *core values*, fundamentele waarden, wie je bent, waar je voor staat, en waarop je afgerekend wordt.

No values, no value!

Zoals bleek uit de resultaten van De Stemming en de Knack-enquete vorig jaar is de kiezer uiterst kritisch over de politieke normen en waarden.

De verkiezingsuitslag wordt straks niet enkel bepaald door de *kwaliteit* van de partijpolitieke programma's – *wat* de standpunten en overtuigingen zijn - maar ook en vooral door de *geloofwaardigheid* van het politiek bedrijf zelf – *hoe* politici zich gedragen en met elkaar, en de burgers en bedrijven omgaan.

Mensen begrijpen dat het er hard aan toe kan gaan in de wereld van de politiek en in het heetst van de verkiezingsstrijd.

Maar diezelfde mensen hebben behoefte aan een wervend verhaal dat niet verdeelt maar verbindt, een positief discours, dat niet het wantrouwen aanwakkert maar vertrouwen scheidt, een constructief debat dat niet enkel draait om breuklijnen en pijnpunten maar focust op verbindingslijnen en aanknopingspunten.

Het is hoog tijd voor een *paradigm shift*, een nieuw élan, een verandering in *tone of voice* en taalgebruik.

Dit is trouwens niet alleen zaak van de politiek.

Ook wij, ondernemers, vakbonden, middenveldorganisaties, belangengroepen en media dragen een grote verantwoordelijkheid.

Van Voka zijde zijn we vastbesloten om onze verantwoordelijkheid, en het voortouw te nemen.

Ons motto, ‘Nu Ondernemen voor Morgen!’, is daar het sprekend voorbeeld van, en elk woord telt. ‘Nu’ is een oproep tot meer *sense of urgency*.

‘Ondernemen’ is onze *call for action*. ‘Morgen’ gaat om de *sense of purpose* die mensen samenbrengt en de toekomst bepaalt.

‘Nu Ondernemen Voor Morgen!’ is een uitnodiging voor iedereen en bovenal een oproep aan U, beste politici, om niet alleen na, maar ook nu, voor de verkiezingen, werk te maken van een *coalition of the bold, the brave & the best*.

Dames en heren,

In ieder van ons leeft een ondernemer.

Een samenleving staat of valt met ondernemerschap.

Ondernemen betekent voortdurend de status-quo in vraag stellen en durven grenzen verleggen.

Ondernemen betekent voluit je talenten aanboren en ontplooien om het beste van jezelf te geven en de mensen om je heen de kans te bieden om hetzelfde te doen.

Daarom is Ondernemend Vlaanderen van en voor iedereen.

Daarom is een politiek, die vol overgave ondernemerschap steunt en stimuleert, en bovenal zelf aan de kenmerken en criteria van

succesvol ondernemerschap beantwoordt, de enige *way forward*.

De inzet van de verkiezingen is torenhoog.

Het gaat om het vrijwaren van onze welvaartstaat en ons maatschappelijk welzijn.

Het gaat om een veilige, gezonde en duurzame samenleving en de toekomst van onze kinderen en volgende generaties.

Het gaat over onze plek in Europa, en de plaats van Europa in de wereld.

Het gaat om de kern van ons onderscheidend vermogen en de kracht van ondernemerschap.

Beste politici,

Maak gebruik van ons verkiezingsmemorandum als een draaiboek voor een *doorbraakpolitiek* met verregaande en blijvende economische én maatschappelijke impact.

Beschouw het memorandum als een blauwdruk voor een *hervormingsbeleid*, dat zich vertaalt in economische groei én meer levenskwaliteit voor zoveel mogelijk mensen.

‘Nu Ondernemen Voor Morgen!’ is de boodschap,

‘Nu Hervormen Voor Morgen!’ de opdracht.

Dames en heren,

2024 belooft een intens jaar te worden.

Er is ontzettend veel werk aan de winkel, en bij de pakken blijven zitten is geen optie!

‘Nu Ondernemen Voor Morgen!’, daar draait het om, en dat geldt voor ons allemaal!

Wij rekenen op U, en U kan op ons rekenen!

Maak er een memorabel nieuw jaar van!

Hartelijk dank voor uw aanwezigheid en tot zo op de receptie.

Rudy Provoost